

Verenigde vergadering van de Staten-Generaal in de Ridderzaal

Dinsdag 18 september 2001

Aanvang 13.00 uur

Voorzitter: Korthals Altes

De voorzitter: De Verenigde vergadering van de Staten-Generaal, als bedoeld in artikel 65 van de Grondwet, is geopend.

Er zijn berichten van verhindering ingekomen van de volgende leden:

Hofstede, wegens verblijf buitenslands;

Stevens, wegens ziekte;

De Wolf, wegens bezigheden elders;

Van der Knaap en Remak.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

De voorzitter: Ik stel aan de orde de benoeming van een Commissie van in- en uitgeleide.

Het aantal leden van de Commissie van in- en uitgeleide wordt jaarlijks afgestemd op het aantal leden van het Koninklijk Huis dat Hare Majesteit de Koningin vergezelt.

De gezondheidstoestand van Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Claus der Nederlanden belet hem helaas in deze Verenigde vergadering van de Staten-Generaal tegenwoordig te zijn. Hare Majesteit de Koningin zal wel vergezeld worden door de volgende leden van het Koninklijk Huis: de Prins van Oranje, Prins Johan Friso, Prins Constantijn en Prinses Laurentien en Prinses Margriet en de heer Van Vollenhoven. Met het huwelijk van de Prins van Oranje in het vooruitzicht mag worden verwacht dat volgend jaar het aantal leden van het Koninklijk Huis dat Hare Majesteit de Koningin vergezelt, met een Prinses der Nederlanden zal zijn uitgebreid.

Ik benoem tot leden van de Commissie die Hare Majesteit de Koningin en de overige leden van het Koninklijk Huis in- en uitgeleide zal doen:

mevrouw Van Nieuwenhoven (voorzitter), mevrouw Vouïte-Droste, de heer Hillen, mevrouw Vos, mevrouw Lambrechts, de heer Veling, de heer Van Eekelen, de heer Zijlstra en de heer Werner.

De binnenkomst van Hare Majesteit de Koningin zal worden aangekondigd door de plaatsvervangend griffier van de Tweede Kamer de heer Jonker; hij begeleidt de Commissie van in- en uitgeleide. Na deze aankondiging zal het koperensemble, bestaande uit vijf leden van het Residentieorkest een korte fanfare, getiteld "Il discorso della Corona" (de troonrede), van de componist Jurriaan Andriessen, ten gehore brengen. Deze fanfare wordt dit jaar voor de achtste maal op Prinsjesdag in de Ridderzaal gespeeld.

Dit jaar heeft Leo Samama een variatie op deze fanfare gecomponeerd.

Omdat wij allen diep geschokt zijn door de gruwelijke terreuraanslagen van vorige week, is afgezien van het ten gehore brengen van de voor deze gelegenheid gecomponeerde variatie. Deze variatie, genaamd Toccata festiva, zal wel vanavond tijdens het Prinsjesdagconcert ten gehore worden gebracht.

Wij wachten nu de komst van Hare Majesteit de Koningin af.

Ik verzoek de leden van de Commissie van in- en uitgeleide, hun taak aan te vangen.

De plaatsvervangend griffier van de Tweede Kamer: De Koningin!

(muziek)

Hare Majesteit de Koningin, Z.K.H. de Prins van Oranje, Z.K.H. Prins Johan Friso der Nederlanden, Z.K.H. Prins Constantijn der Nederlanden, H.K.H. Prinses Laurentien der Nederlanden, H.K.H. Prinses Margriet en mr. Pieter van Vollenhoven worden door de leden van de Commissie van in- en uitgeleide naar het troonpodium c.q. naar hun zitplaatsen begeleid. De leden van het Koninklijk Huis nemen plaats op de voor hen bestemde zetels.

Hare Majesteit de Koningin houdt hierna de volgende rede:

Leden van de Staten-Generaal,

De afschuwelijke aanslagen één week geleden in de Verenigde Staten hebben vele duizenden onschuldigen mensen van het leven beroofd. Onze gedachten zijn bij de slachtoffers en hun nabestaanden, bij het gehele Amerikaanse volk, in diepe verbondenheid en solidariteit. Deze aanslagen tegen de menselijkheid doen ons beseffen hoe kwetsbaar ons aller bestaan is. Zij sterken ons in de overtuiging dat iedere vorm van terrorisme met kracht moet worden bestreden. Nauwe internationale samenwerking is noodzakelijker dan ooit om de fundamentele waarden van vrijheid, democratie en rechtvaardigheid te verdedigen. Ook de Europese samenwerking is op deze waarden gegrondvest. De euro, die op 1 januari 2002 ons wettig betaalmiddel wordt, is het tastbare resultaat van de wil om Europa politiek, economisch en sociaal te versterken. Het bereiken

Beatrix, Koningin der Nederlanden, spreekt de Troonrede uit

© M. Sablerolle – Gouda

van deze mijlpaal is een aansporing om de integratie verder te verbreden en te verdiepen.

Gesteund door gunstige economische omstandigheden is de afgelopen jaren in ons land veel tot stand gebracht. De werkgelegenheid is spectaculair gegroeid. Inkomens zijn over de hele linie gestegen. Er is en wordt op ruime schaal geïnvesteerd in publieke voorzieningen en in versterking van onze economie.

Dankzij de inzet van zeer velen staat Nederland er nu in menig opzicht beter voor.

Waakzaamheid is echter geboden, temeer nu de wereldeconomie een minder gunstige ontwikkeling doormaakt.

Ondanks een tragere groei van ons nationaal inkomen zal volgend jaar in totaal 8 mld gulden, ofwel ruim 3,5 mld euro, extra beschikbaar komen voor kwaliteitsverbetering in vooral de gezondheidszorg, het onderwijs en de veiligheid. Het werken in de publieke sector wordt aantrekkelijker gemaakt.

Het begrotingsoverschot zal in 2002 naar verwachting 1% van het bruto binnenlands product bedragen. Zo wordt gestaag voortgegaan met het aflossen van de staatsschuld. Dat is essentieel om ook bij een toenemende vergrijzing van de bevolking onze voorzieningen in stand te houden.

Bijzondere aandacht is nodig voor het beheersen van de inflatie en het verruimen van de arbeidsdeelname. De regering legt daartoe een pakket lastenverlichtende maatregelen aan u voor van in totaal 3 mld gulden, ofwel bijna 1,4 mld euro.

Om de concurrentiepositie van ons land te versterken, is een beheerste loonkostenontwikkeling vereist. Dit is een verantwoordelijkheid van sociale partners en overheid samen.

Wanneer wij hierin slagen, zullen wij beter in staat zijn onze ambities voor de toekomst te verwezenlijken.

Onze samenleving verandert snel. Dit doet een groot beroep op het aanpassingsvermogen van zowel burgers als overheid. Mondige burgers hebben steeds meer behoefte aan keuzevrijheid, kwaliteit en maatwerk. Om hieraan tegemoet te komen zijn financiële middelen alleen niet voldoende. Het is evenzeer een kwestie van organisatie, waaraan ook burgers, bedrijven en instellingen belangrijke bijdragen kunnen leveren.

Voor een goede balans tussen vrijheid en verantwoordelijkheid is een overheid nodig die richting geeft en ruimte biedt, die resultaten verlangt en rekenschap aflegt; een overheid die normen stelt en handhaaft, daadkracht toont en daarmee gezag heeft.

Aan de kwaliteit en organisatie van de gezondheidszorg worden steeds hogere eisen gesteld, mede als gevolg van nieuwe medische mogelijkheden en demografische ontwikkelingen. Zorg op maat staat voorop.

De regering heeft de afgelopen jaren stapsgewijs een vernieuwing van het zorgstelsel ingezet, die uitgaat van de vraag naar zorg en minder regelgeving. In vervolg hierop heeft zij voorstellen gedaan voor een algemene ziektekostenverzekering. Solidariteit, keuzevrijheid en flexibiliteit staan hierin centraal. In de gehandicaptenzorg en de thuiszorg begint het beleid gericht op verkorting van wachttijden vruchten af te werpen. In de zorgsector als geheel is echter nog steeds sprake van ernstige knelpunten. Voor het verder terugdringen van personeelstekorten en wachttijden worden ook volgend jaar aanzienlijke bedragen beschikbaar gesteld. De voortgang van de medische wetenschap biedt vaak ongekende mogelijkheden, die tevens ethische dilemma's oproepen. Om dit soort vraagstukken fundamenteel te bestuderen wordt volgend jaar een centrum voor ethiek en gezondheidsbeleid opgericht.

Scholen en leraren krijgen meer ruimte en stimulansen om de kwaliteit, variëteit en toegankelijkheid van het onderwijs te verbeteren. Met aanvullende maatregelen zullen onderwijsachterstanden bij jonge kinderen beter worden bestreden. De leerplichtige leeftijd wordt verlaagd naar vier jaar.

De huidige knelpunten op de arbeidsmarkt onderstrepen de noodzaak van omvangrijke investeringen in het beroepsonderwijs. De regering geeft hieraan samen met sociale partners invulling.

Om de internationale aansluiting van ons hoger onderwijs te bevorderen wordt komend jaar een begin gemaakt met de invoering van een bachelor-masterstelsel en wordt de borging van de kwaliteit versterkt. De toegankelijkheid van ons cultureel erfgoed voor een groot en divers publiek vraagt om vernieuwingen in

het museaal bestel. De regering heeft middelen vrijgemaakt voor een ingrijpende renovatie van het Rijksmuseum in Amsterdam.

Veiligheid is een algemeen belang bij uitstek. Na de vuurwerkramp in Enschede heeft de nieuwjaarsbrand in Volendam onze samenleving opnieuw diep geraakt. Maatregelen zijn genomen om regels waar nodig aan te scherpen en beter te handhaven. Vrijblijvendheid mag niet worden getolereerd. Eenieder dient de eigen verantwoordelijkheid te beseffen en te nemen. Tekortkomingen bij de rampenbestrijding worden in nauwe samenwerking met alle betrokkenen voortvarend aangepakt. Criminaliteit vormt nog steeds een groot maatschappelijk probleem. Daders van strafbare feiten zullen sneller worden opgepakt en berecht. Hiertoe breidt de regering de capaciteit van politie en justitie verder uit. De behandeling van gedetineerden en hun begeleiding na terugkeer in de samenleving worden geïntensiveerd om recidive tegen te gaan. Dit geldt in het bijzonder voor jeugdige plegers van geweldsdelicten.

Om jongeren met problemen tijdig adequate hulp te kunnen bieden, zullen het preventief jeugdbeleid en de jeugdzorg worden verbeterd. De grote steden krijgen extra financiële ondersteuning om meer aandacht te kunnen geven aan de veiligheid in probleemwijken.

Welvaartsgroei en mobiliteit gaan hand in hand. Omvangrijke investeringen in bereikbaarheid blijven noodzakelijk. De kwaliteit van de leefomgeving wordt hierbij nadrukkelijk in acht genomen. Binnenkort zal de regering een wetsvoorstel indienen tot invoering van een kilometerheffing in combinatie met een verlaging van de vaste lasten voor de automobilist. Aanvullende middelen worden ingezet om wegen en overwegen veiliger te maken. De veiligheid in en rondom het openbaar vervoer zal worden vergroot door het aanstellen van toezichthouders en het aanbrenge van extra verlichting en camera's. Knelpunten bij het treinvervoer zullen gefaseerd worden weggenomen.

Voor de sociale en economische toekomst van ons land blijven de mainports Schiphol en Rotterdam van onmisbare betekenis. De regering neemt nog dit jaar een besluit over de Tweede Maasvlakte.

De veehouders in ons land maken een moeilijke periode door. De mond- en klauwzeercrisis heeft veel ondernemers en hun gezinnen zwaar getroffen. Onder moeilijke omstandigheden hebben zijzelf en de verschillende diensten gewerkt aan de bestrijding ervan.

De komende jaren dient de landbouw een duurzamer karakter te krijgen, zowel in eigen land als in Europa. Het doel daarbij is een hogere kwaliteit en meer diversiteit. Bijzondere inspanningen zullen worden verricht ten behoeve van het milieu, het welzijn van dieren en de voedselveiligheid. Zowel de landbouwsector zelf als de Nederlandse en Europese overheden hebben hierin een rol te vervullen. Ook de consument kan een bijdrage leveren aan noodzakelijke veranderingen.

De omslag naar een duurzame energiehuishouding en een verantwoord gebruik van fossiele brandstoffen gaat gepaard met ingrijpende aanpassingsprocessen die veel van alle betrokkenen vragen. Milieuproblemen mogen niet worden afgewenteld op andere landen en volgende generaties. Spoedige inwerkingtreding van het internationale biodiversiteitsverdrag is gewenst.

Ten behoeve van de VN-conferentie over duurzame ontwikkeling bereidt de regering een nationale strategie voor. Het akkoord dat deze zomer in Bonn is gesloten vormt een doorbraak voor het internationale klimaatbeleid. Goedkeuring van het Kyoto-protocol in 2002 is van vitaal belang om de uitstoot van broeikasgassen wereldwijd terug te dringen. In ons land hechten wij steeds meer waarde aan de kwaliteit van de ruimte. Om de schaarse ruimte goed te benutten kiest de regering voor intensief en meervoudig gebruik en, waar nodig, herinrichting van gebieden. De uitwerking van de nota Ruimtelijke ordening zal u rond de jaarwisseling bereiken, evenals het ontwerp voor een nieuwe wet op de ruimtelijke ordening. Behoud en goed beheer van de natuur zijn van toenemend belang. Daarom krijgt de ecologische hoofdstructuur een extra impuls.

Een voldoende aanbod van woningen voor alle inkomensgroepen en soorten huishoudens is noodzakelijk. Binnenkort zal de regering voorstellen doen om de productie van nieuwbouw op te

voeren. In het komende jaar wordt u een wetsvoorstel aangeboden teneinde de betrokkenheid van burgers bij hun woonsituatie te vergroten.

Vrijwilligerswerk en mantelzorg zijn in onze samenleving van onschatbare waarde. Voor de ondersteuning van activiteiten op dit gebied stelt de regering aanvullende middelen ter beschikking. Sport en beweging dragen bij aan gezondheid en vermindering van ziekteverzuim. Nog te vaak volgt op ziekte een langdurige uitschakeling uit het arbeidsproces. Zowel om sociale als om economische redenen dient het beroep op de WAO te worden verminderd. Er moeten meer kansen worden geschapen en benut om aan het werk te blijven of weer aan het arbeidsproces deel te nemen, uitgaande van wat mensen wel kunnen. Na ontvangst van het advies van de Sociaal-Economische Raad over de aanbevelingen van de commissie-Donner zal de regering met spoed voorstellen tot wetswijziging voorbereiden.

Steeds meer vrouwen en mannen combineren arbeid met zorgtaken. De wet arbeid en zorg, die volgend jaar van kracht wordt, vergroot daartoe de mogelijkheid, onder meer door invoering van betaald kortdurend zorgverlof en betaald adoptieverlof. De capaciteit van de kinderopvang wordt verder uitgebreid.

De sociaal-economische positie van etnische minderheden in ons land is de afgelopen jaren versterkt, al is er nog veel verbetering nodig. Nieuwe migranten worden intensief begeleid bij hun verplichte inburgering. Om het integratieproces te bevorderen van hen die al langer in Nederland verblijven, maakt de overheid op ruime schaal inburgeringsprogramma's mogelijk. Deelname daaraan is essentieel om een plaats in onze samenleving te vervullen. Initiatieven vanuit het bedrijfsleven om werk en inburgering te combineren blijken van grote waarde te zijn. Eerder dit jaar is de nieuwe Vreemdelingenwet in werking getreden. Door de vereenvoudiging van procedures verkrijgen vreemdelingen eerder dan voorheen duidelijkheid over de vraag of zij tot ons land kunnen worden toegelaten. Alleenstaande minderjarige asielzoekers zullen sneller weten of hun verblijf in speciale opvang gericht wordt op integratie of op

terugkeer. Vreemdelingen die hier niet mogen blijven, zullen ons land tijdig moeten verlaten.

Komend jaar zijn er verkiezingen voor de gemeenteraden en de Tweede Kamer. De regering acht het van groot belang dat zo veel mogelijk kiezers van hun stemrecht gebruikmaken. Een vitale democratie is gebaat bij actieve participatie van burgers. Het raadgevend referendum biedt daartoe vanaf 1 januari nieuwe mogelijkheden.

Betrokkenheid van de burger wordt verder bevorderd door modernisering van overheidscommunicatie en van toegang tot informatie. Daartoe zijn voorstellen tot nieuw beleid en aanpassing van de Grondwet in voorbereiding.

De Nederlandse Antillen werken met hulp van het Internationaal Monetair Fonds aan een duurzaam herstel van de sociaal-economische situatie. Nederland draagt daaraan actief bij. Op Aruba vraagt een evenwichtige ontwikkeling van de overheidsfinanciën voortdurende aandacht. Met voldoening kijken wij terug op het huwelijk van Prins Constantijn met Laurentien Brinkhorst eerder dit jaar. Het voorgenomen huwelijk van Prins Willem-Alexander en Máxima Zorreguieta op 2 februari 2002 vervult ons met vreugde. Samen bereiden zij zich intensief voor op hun toekomst.

Het is van groot belang dat Europese besluiten democratisch worden gecontroleerd en dat de burger zich herkent en thuis voelt in Europa. De regering hecht zeer aan een spoedige goedkeuring van het Verdrag van Nice. Dat is essentieel voor de toetreding van Midden- en Oost-Europese landen tot de Europese Unie.

De uitbreiding zal gunstig zijn voor de stabiliteit en de veiligheid van Europa en voor het welzijn van de burgers. Om de Europese Unie te ontwikkelen tot een van de meest concurrerende en dynamische regio's ter wereld is voortzetting van de economische integratie vereist. Gezamenlijk werken wij aan doelstellingen die mensen werkelijk raken: vrede en veiligheid, werkgelegenheid en sociale rechtvaardigheid, voedselveiligheid, een gezonde leefomgeving en de strijd tegen criminaliteit en terrorisme. Op al deze terreinen kan en moet Europa een krachtige partner in de wereld zijn.

Toenemende globalisering brengt velen in de wereld meer welvaart. Tegelijkertijd missen nog steeds grote groepen mensen in vooral de armste landen, met name in Afrika, de aansluiting bij deze ontwikkeling. Voor een meer rechtvaardige verdeling van de welvaart is financiële hulp aan ontwikkelingslanden noodzakelijk maar niet voldoende. Samenhangende inspanningen zijn nodig op alle beleidsterreinen, in het bijzonder de armoedebestrijding, de gezondheidszorg en de bevordering van de wereldhandel. Internationale samenwerking staat onder druk. Hervorming en versterking van de Verenigde Naties, het Internationaal Monetair Fonds, de Wereldbank en de Wereldhandelsorganisatie moeten hierop het antwoord zijn. Alle landen behoren te investeren in internationale samenwerking en afspraken na te komen. Het bedrijfsleven kan hieraan bijdragen door maatschappelijk verantwoord te ondernemen. De regering zal blijven opkomen voor mensen die onvoldoende kunnen delen in de kansen die globalisering biedt.

Meer dan 1500 Nederlandse militairen nemen thans deel aan internationale crisisbeheersingsoperaties, vaak onder moeilijke omstandigheden. Eerder dit jaar hebben onze blauwhelmen een waardevolle bijdrage geleverd aan de bevordering van vrede en stabiliteit in Ethiopië en Eritrea. Momenteel zet een Nederlandse compagnie zich samen met partners in voor handhaving van de vrede in een multi-etnisch Macedonië. Er wordt verder gewerkt aan een vergroting van de paraatheid, flexibiliteit en snelle inzetbaarheid van de krijgsmacht. Nederland draagt bij aan de versterking van het vermogen tot crisisbeheersing binnen het gezamenlijke kader van de NAVO en de Europese Unie. Een politiek krachtiger Europa met meer directe verantwoordelijkheid voor vrede en veiligheid zal beter kunnen bijdragen aan het voorkomen en oplossen van conflicten in de wereld. Het schenden van mensenrechten mag niet onbestraft blijven. Het Joegoslaviëtribunaal en het internationaal strafhof, dat zich naar verwachting al komend jaar in Den Haag zal vestigen, zijn van grote betekenis voor de internationale rechtsorde.

De regering is diep bezorgd over de voortdurende geweldspiraal in het Palestijns-Israëliëse conflict. Zonder intensieve betrokkenheid van de internationale gemeenschap zullen partijen niet tot elkaar komen. Tezamen met onze Europese partners en de Verenigde Staten zet Nederland zich in voor een hervatting van het vredesproces in het Midden-Oosten.

De samenwerking met Indonesië is gericht op stabiliteit en sociaal-economisch herstel. De regering draagt actief bij aan de inspanningen van de internationale gemeenschap bij de wederopbouw van de Molukken. Nederland verleent gaarne ondersteuning bij de verdere opbouw van de rechtsstaat en goed bestuur in de archipel.

De dramatische gebeurtenissen in de Verenigde Staten doordringen ons allen van de noodzaak tot nauwe internationale samenwerking ter verdediging van onze fundamentele waarden van vrijheid, democratie en rechtvaardigheid.

Leden van de Staten-Generaal. De sociale, economische en financiële fundamenten van ons land zijn de afgelopen jaren verstevigd. Zeer velen hebben daaraan bijgedragen. De weerbaarheid van veel mensen is groter geworden. Investerings- en de kwaliteit van onze samenleving leiden tot zichtbare resultaten. Er moet echter nog veel gebeuren. In hoog tempo voltrekken zich nieuwe ontwikkelingen die om tijdige en adequate antwoorden vragen, ook in Europees en internationaal verband. Dit vergt een groot aanpassingsvermogen en krachtige inspanningen van burgers, overheid en bedrijfsleven, zeker nu de economische vooruitzichten minder gunstig zijn. Voorop staat de noodzaak van verantwoord evenwicht: tussen economische dynamiek en sociale rechtvaardigheid, tussen individuele ontplooiing en wederzijdse verantwoordelijkheid. Met de betrokkenheid en de bijdragen van allen kunnen wij met succes voortbouwen aan onze gezamenlijke toekomst. Regering en volksvertegenwoordiging hebben hierbij een bijzondere opdracht. Van harte spreek ik de wens uit dat u uw verantwoordelijke taken met toewijding en grote inzet zult vervullen, in het vertrouwen dat velen met mij u wijsheid toewensen en om zegen voor u bidden.

De voorzitter: Majesteit, namens de leden van de Staten-Generaal spreek ik de wens uit dat de gezondheids-toestand van Prins Claus in de komende maanden zover verbetert, dat het hem gegeven mag zijn door zijn aanwezigheid ten volle te delen in de vreugde van het huwelijk van U beider oudste zoon met de bruid van zijn keuze. De wens van ons allen is dit jaar mede begrepen in de hulde die wij u als ons staatshoofd brengen: Leve de Koningin! Hoera, hoera, hoera!

Hare Majesteit de Koningin en de overige leden van het Koninklijk Huis begeven zich, begeleid door de leden van de Commissie van in- en uitgeleide, naar de Koninginnekamer.

De voorzitter: Ik breng in herinnering dat uitsluitend de leden van het Corps Diplomatique nu uit de Ridderzaal vertrekken. Ik verzoek alle overige aanwezigen, hun zitplaatsen weer in te nemen.

Pas wanneer Hare Majesteit de Koningin, Z.K.H. de Prins van Oranje der Nederlanden en Z.K.H. Prins Friso der Nederlanden de Koninginnekamer zullen verlaten, zal ik u vragen, weer te gaan staan.

Dit houdt in dat u blijft zitten wanneer Z.K.H. Prins Constantijn der Nederlanden, H.K.H. Prinses Laurentien der Nederlanden, H.K.H. Prinses Margriet en mr. Pieter van Vollenhoven en hun gevolg uit de Koninginnekamer komen om zich naar de uitgang te begeven.

Hare Majesteit de Koningin verlaat thans de Ridderzaal; ik verzoek u te gaan staan.

(Hare Majesteit de Koningin verlaat de Ridderzaal.)

De voorzitter: Wij wachten nu zittend de terugkeer af van de leden van de Commissie van in- en uitgeleide.

Ik deel u nog mede dat straks, na het sluiten van de vergadering, eerst de leden van de Staten-Generaal de Ridderzaal zullen verlaten en wel door de hoofduitgang.

De deuren worden pas geopend als het eredetachment van het Korps Mariniers, dat staat opgesteld voor

de Ridderzaal, het plein heeft verlaten.

Ik verzoek de overige aanwezigen, de leden van de Staten-Generaal in de gelegenheid te stellen, nadat ik de vergadering heb gesloten, om als eersten de zaal te verlaten.

Ik verzoek u dan ook dringend, te blijven zitten.

Dit verzoek geldt dus ook voor de genodigden van de leden der Staten-Generaal.

De Commissie van in- en uitgeleide keert terug.

Mevrouw Van Nieuwenhoven (voorzitter van de Commissie van in- en uitgeleide): Mijnheer de voorzitter. De Koningin heeft de Ridderzaal verlaten.

De voorzitter: Ik dank de leden van de Commissie voor het verrichten van hun taak en ontsla hen van verdere verplichtingen.

De leden van het Residentieorkest dank ik voor hun muzikale bijdrage.

Ik sluit de Verenigde vergadering.

Sluiting 14.02 uur